

Porota v Praze.

Loupežná vražda ve Velkých Popovicích.

Ličení s Josefem Chrudimským, podezřelým a obžalovaným, že zavraždil vetešnici Papežovou, aby se zmocnil jejího kapsáře a některých jiných věcí, bylo nejzajímavějším z celého tohoto porotního období. Nebylo přímého důkazu — jen indicie, zesílené nejvyšším tím, že obžalovanému nepodařilo se prokázat, že v době vraždy nebyl na místě činu. Ale ani žalobě nepodařilo se dokázat nezvratně, že tam byl.

Bačkory, na nichž veřejná žaloba stavěla nejvíce, odpadly jako důkaz hned v první den líčení. Řada svědků z okolí Papežové prohlásovala, že předložené bačkory patřily Papežové, řada jiných svědků, mezi nimi i žižkovský obuvník, dokázala, že Chrudimský tyto bačkory měl už před vraždou a že už před vraždou dal si je od onoho žižkovského obuvníka opravit, aby je snáze prodal. Obuvník vysoké tyto soukenné bačkory opatřil na opatech kůží, jež tam dříve nebyla; a naopak příbuzní Papežové i sousedka Sedláčková prohlašovali, že bačkory tyto poznávají právě dle těchto kožených opatek... Zdá se tedy, že zde prazvláštní, jedinečnou náhodou šlo o dva úplně stejné páry bačkor, z nichž jeden pár až do vraždy patřil Papežové, druhý ještě před vraždou Chrudimskému. A nejpodivnější na tom je, že bačkory, patřící Papežové, se po vraždě skutečně ztratily bez stopy. Je tedy zřejmo, že za těmito bačkorami, okolo nichž točilo se líčení skoro celý den, skutečně něco vězí. Rozhodně však bylo vyvráceno tvrzení žaloby, že bačkory potřísněny byly krví Pa-

pežové, obsahem jejího žaludku a jejími výkaly, které z Papežové samovolně prý vyšly, když utrpěla zasazenými ranami těžký otřes mozku. Bylo soudními znalci lékařství prof. drem Dittrichem a docentem drem Marxem zjištěno, že krvavé skvrny na bačkorách nepocházejí od krve lidské, nýbrž zvířecí, a zjištěno dále, že Papežová po ranách ani nezvracela, ani se nepokálela. Ostatně zápach po výkalech na bačkorách zjistil už onen obuvník ze Žižkova, který bačkory ty krátce před vraždou Chrudimskému spravoval.

A tak zde pro soukromé i veřejné detektivy zůstává otevřené pole záslužné působnosti, na němž mohou zkusit svůj um.

Chrudimský sám, jehož obrázek dále otiskujeme, sedí na lavici obžalovaných ve vysokých černých botách, v hnědém sametovém starém obleku s červeno-bílou šálou kolem krku, celkem lhostejně. Vypráví, že vyučil se obuvníkem, později stal se zemědělským dělníkem. Do obecné školy chodil v Kunraticích, jednu měšťanku vychodil v Nuslích. Na vojně byl u 28. pěšího pluku a z vojny propuštěn byl v r. 1920. Loni v říjnu začal obchodovati hadry a starou obuví, kterou kupoval po doporučení vetešnici Papežové z Vel. Popovic a domech a prodával obchodnici Brettschneiderové z Poděbradovy třídy v Žižkově. Ta jež Chrudimský skutečně navázal s Papežovou obchodní styky. Byl u ní asi šestkrát s různým starým šatstvem v Popovicích a Papežová vždy veteš od něho zakoupila a hotově zaplatila. Chrudimský nepopírá, že viděl, jak Papežová brala peníze jednak z kapsáře pod zástěrou (jehož obsah po vraždě byl vykraden), jednak z notesu, jež vyjmula zpod

FEUILLETON.

Zmizelé dívky.

(Ze starého soudního procesu.)

(Pokračování.)

Dlouho, skoro po celých 8 let dařilo se vše Dumollardovi, avšak konečně přišla spravedlnost, které tak dlouho vzdoroval.

Marie Pichonová, vdova po jakémsi Bertinovi, nemajíc v rodišti svém slušné výživy, odebrala se do Lyonu, kde nastoupila do služby.

A tak dne 26. května 1861, jdouc s poselstvím svého panstva, musila přejít most, na němž potkala cizince nepříjemného zevnějšku. Tento pohlížel na ni se zalíbením, a když měli se minouti, dokonce k ní i promluvil.

Tázal se jí, neví-li o jakési poptavárně.

„Jsem zahradníkem ze zámku nedaleko městečka Montluela. Panstvo mne poslalo sem, abych zde najal služku. Místo je dobré; mzdy dostane ročně 250 franků, a bude-li se dobře chovati, i 300 franků a práce je lehká!“

Marii to zajímalo.

„Což, nemohla bych já službu tu přijati?“ myslila si.

Zdalo se, že cizinec uhodl její myšlenky.

„Neměla byste chuti jíti k nám do služby?“ tázal se jí. „Vedlo by se vám jistě dobře.“

Nabídnutí se jí líbilo a vysoká mzda lákala.

„Jste hezká žínka — panstvu našemu budete se jistě líbiti a práci snadno vyhovíte. Nejte ale snad vdána?“

„Nikoli, jsem vdova!“ odpověděla rychle Marie.

Cizinec se usmál co nejlídněji a pak doložil jako žertem: „To by se hodilo, nejsem ženat a mohli bychom se státi manželi, neboť panstvo je hodné a rádo zaopatří své služebnictvo, slouží-li věrně.“

Marie pohlížela naň bystrým okem a zdálo se jí, že není již tak odporný, jak jevil se jí s počátku.

Vyhliďka na dobrou službu a snad i doživotní zaopatření ji omámila.

Chování muže toho bylo vlídné a jaksi srdečné. Svolila konečně a umluvili se, kde se sejdou.

Marie, vystoupivši ze služby, dostavila se na umluvené místo. Bylo to v hostinci, kde na ní domnělý zahradník již čekal. Poobědvavše, odjeli vlakem do Montluela, vzdáleného od Lyonu asi šest mil.

Marie Pichonová byla slušně oděna, na krku měla zlatý řetěz a mimo toho vezla s sebou plný vak šatstva.

Byl již soumrak, když opouštěli stanici Montluelskou. Muž vložil si Mariin vak na rameno a vedl ji polními stezkami.

„Dojdeme tam dříve než po silnici,“ vysvětloval.

Marie ničeho nenamítala, věřila mu.

peřiny. Také v Praze se s Papežovou setkal a jel s ní 4. prosince, tedy 5 dní před vraždou,

Z loupežné vraždy obžalovaný Josef Chrudimský.

z vršovického nádraží do Popovic. Na nádraží koupil jí, poněvadž prý ráda četla, „Kriminální Zpravodaj“, plný loupeží a vražd, který

Bylo to přece zcela obyčejné, když volil kratší cestu.

Prošli několika úvozy, pak opět přes zoraná pole — a nikde nebylo živé duše; po celém okolí jen temné, děsné šero.

Bylo již asi deset hodin večer, když došli k nějaké vinici.

Zde cizinec stanul chvíli; pak jal se vy-lamovatí vinnou tyčku; nechťelo se mu to dařiti. Marii obešla hrůza. Co chtěl dělat s tyčkou?

Cizinec složil vak, aby měl volnější ruce. Avšak nešlo to. Urovnal tyčku, upěchoval jí botou dole a pravil lhostejně: „Ta vinice ná-leží našemu pánu, tyčka nestála dobře, mu-sil jsem ji narovnat.“

Marie poněkud se upokojila, ale nemohla úplně utlumiti svou obavu.

Průvodčí chopil se opět vaku. Šli dále. Po chvíli shýbnuv se k zemi, zdvihl ostrý kámen. „Co chce s kamenem?“ napadlo jí. „Po-divný člověk, co ustavičně tropí?“

„Máme ještě daleko?“ tázala se hlasitě.

„Nikoliv, budeme tam brzy. Ve dne vi-děla byste již zámek — ale ta proklatá tma!“ pravil.

Marie si oddechla. Co měla činiti? Byla s ním samotna, v neznámé krajině, v tmavé noci — nikde nebylo vidět živé duše, ani obydlí.

Přišli na řepoviště. Zde cizinec stanul a složil vak.

„Vak je těžký, až mne rameno bolí. Scho-

po vraždě skutečně také v bytě u Papežové byl nalezen. Dne 4. prosince večer přijel zpět do Prahy a od té doby Papežovou prý ne-viděl.

„Chrudimský pak vykládá s úctyhodnou přesností, kde všude byl dne 8. a 9. prosince, neboť to jsou dny, o které má soud největší zájem. Papežová byla totiž 9. prosince asi v 9 hod. ráno nalezena zavražděná. Chrudimské-mu pak mnoho lidí, přespávajících s ním a jeho ženou v hostinci „Na formance“ v Hrdlo-řezích, dosvědčuje, že 8. prosince ráno ho viděli, jak odchází s Fr. Kaisrem do Prahy, ale pak že jej spatřili teprve po jeho zatknutí u soudu, když věc byla vyšetřována. Chru-dimský naproti tomu uvádí, že 8. prosince rá-no šel z Hrdlořez k obuvníku Tomkovi na Žižkov (což mu tento potvrzuje), odtamtud zašel už s nějakým pouličním děvčetem do jídelny Beránkovy na Starém městě; tam děvče nechal a odešel sám do kavárny „U tří stupňů“, odtud do „Kalifornie“, kde setkal se se svým známým Floriánem Jungrem. Oba pak zašli do jakési ženské útulny v Kliment-ské ulici, odkud Chrudimský „vyzdvihl“ ně-jaké děvče, s nímž šel pak Jungr na nocleh do cihelny u Hrdlořez, kdežto Chrudimský prý šel spat do své noclehárny. To mu však nikdo z jím vedených svědků-spolunoclehářů nepotvrzuje kromě jeho vlastní ženy, Ant. Chrudimské. Také 9. prosince ráno neviděl nikdo Chrudimského z noclehárny vycházeti, ač Chrudimský tvrdí, že šel po 8. hod. opět se spolunoclehářem Kaisrem do Prahy. Zde však už začíná Chrudimský po Praze chodit sám, ač dříve uváděl vždy někoho, kdo jej minulý den viděl, a kdo mu to opravdu pak

vám jej do řepy a ráno odvezu do zámku na trakaři,“ jal se hovořiti.

„To ne, věci své zde nenechám,“ namí-tala Marie. „Někdo by je mohl zatím ukrásti.“

Cizinec neodpověděl, avšak pozorovala, že v kapse a pod halenou něčeho hledá.

Bezděky pojala ji hrůza. Co chce ten muž činiti? Proč nechce jíti dále, vždyť tvrdil, že zámek není odtud daleko?

Nápinala zrak, aby vypátrala, co dělá. Již držel něco v ruce; poznala to, byla to šňůra, vlastně léčka. Muž obrátil se k ní, oči se mu zaleskly.

Pojednou zvedl ruku — učinil krok blíže. Marie odrazila zdviženou ruku a ucouvla.

Muž zaklnul. I chtěl se vrhnouti na ni.

V okamžiku poznala své nebezpečí, že padla do pastí nějakého padoucha. Zachvěla se, ale myslí nepozbyla.

Hlasitě o pomoc volajíc, dala se na útek.

Muž pustil se za ní — ustavičně klna.

Marie nesla košík na ruce a deštník. Aby lépe běžeti mohla, odhodila oboje.

Cesta byla hrbolatá. Upadla přes hroudu a poranila se v obličejí. Muž byl jí v patách, slyšela již jeho těžký dech. Vzchopivši se rychle, strachem puzena, běžela nazdařbůh noč-ní tmou.

Tu doběhla k železniční stanici, vrhla se k ohradě, prorazila ji a běžela dále. Konečně spatřila světlo — spěchala, sotva již dechu popadajíc, tam, odkud zdála se jí kynouti na-děje, že bude zachráněna. Unavena, zemdle-

dosvědčil. Dne 9. prosince po příchodu do Prahy šel prý tedy zase do jídelny Beránkovy, pak do „Kalifornie“, pak ke „Třem stupňům“. To všecko mu však nikdo nedosvědčil. Pak prý ve 4 hod. odpo. šel do výčepu k „Rozvařilovům“, kde ve „ferblu“ vyhrál 28 Kč. Tohle už Chrudimskému dosvědčuje číšník Václav Šitler. Od „Rozvařilů“ šel Chrudimský do hostince „U křížků“, kde byl až do 3 hod. ráno, načež odešel až na Vinohrady do restaurace „U Stránských“ na nároží Vávrový a Hálkovy tř., kde otevírají už ve 3 hodiny. Dal si tam polévku a pivo a ujal se tam nějaké Zábajové, za kterou také zaplatil polévku a v 6 hod. s ní odešel. Nechal ji však někde na ulici a ujal se jiné, nějaké Židovky, s kterou zase šel zpět na Malou Stranu do hotelu „Na staré poště“, protože prý ho prosila, aby s ní šel se vyspat, že už tři dny pořádně nespala. Ale v hotelu bylo vše obsazeno a tak musili na chodbě čekat až do půl 9. hod. ráno, nežli se vyprázdnil první pokoj, mající číslo 45, jak si Chrudimský dobře prý zapamatoval. Chrudimský zaplatil za pokoj 20 Kč, ale nespal v něm. Židovka prý na něm chtěla všelijaké divné věci a tu Chrudimský počkal, až usnula, vzal jí z tašky 30 Kč a odešel.

Po tomto přiznání státní zástupce ihned rozšířil žalobu na Chrudimského o tuto přiznanou krádež.

Z Malé Strany odešel Chrudimský na Žižkov, kde se v lidové jídelně naobědval, načež šel k obuvníku Tomkovi pro bačkory, jež tam dal dva dny před tím do správy. Bačkory převzal a šel k Brettschneidrové je prodat. Ta koupí odmítla a tak je nabídl 82leté ka-

na a krvácející doběhla konečně k obydlí ve vesničce Balanu, kde ochotně ji přijali. Byla sice zachráněna, ale také svého majetku zbavena.

Vypravovala, co se jí přihodilo. Ještě téže noci vydalo se několik mužů pátrati po lupiči; avšak po něm, ani po věcech Mariiných nezůstalo žádné stopy.

Tímto případem byla obrácena pozornost jak obyvatelstva, tak úřadů na neobyčejný zjev, totiž že již po několik let a sice vždy v nějaké lhůtě mizely v okolí mladé dívky nebo ženy, aniž by po nich zůstala nějaká stopa.

Některé se sice vrátily, avšak byly o všechno oloupeny, zachránivše jenom své životy, a to ještě pouhou náhodou, po velké úzkosti a nebezpečí. Ženy tyto byly služebné a udávaly skoro všechny, že byly vylákány, že dostanou lepší zaměstnání.

Všechny popsaly zločince, jenž na nich loupež spáchal, nedokonale, takže pokaždé spravedlivému trestu ušel.

Teprve příhoda s Marií Pichonovou vedla na stopu zločincovu. Že vykonal zločiny jeden a týž muž, byl skoro každý přesvědčen, neboť všechny služby, které ušly nebezpečí, vypravovaly o něm totéž, co byla Marie Pichonová udala. I vyličení jeho osoby shodovalo se s vyličením, které byly již dříve dívky učinily; po každé byl to muž se „zaječím pyskem“.

Že po útoku na Marii Pichonovou lupič tak rychle zmizel, bylo důkazem, že nemůže

štanárce Müllerové u Masarykova nádraží, která je skutečně za 15 Kč koupila a u níž později byly zabaveny. Od Masarykova nádraží šel opět ke „Třem stupňům“, pak do „Kalifornie“ a posléze k „Rozvařilovům“, kde se sešel s Jungrem. Každý si tam vybral děvče a čtyřlístek šel pak do biografu „Sibiř“, večer po představení jeli všichni čtyři elektrickou drahou do Kbel, kde zapadli do restaurace Mornsteinovy, v níž s děvčaty zůstali přes noc.

Druhého dne ráno šel Chrudimský se „svoji“ dívkou zpět do Prahy; zašli kamsi na kávu, načež děvče šlo si hledat místo a Chrudimský šel ke „Třem stupňům“. Tam potkal spolupolicáře Kaisra, který mu řekl, že v Hrdlořezích ptalo se po něm četnictvo; šel s Kaisrem do výčepu „U Rozvařilů“, kde byla již Chrudimského žena a rovněž mu sdělovala, že četnictvo po něm pátrá. Sebral se tedy se ženou a šli do Hrdlořez, kde Chrudimský zastavil se na četnické stanici. Tam byl zatčen a druhého dne dopraven do Vel. Popovic ke konfrontaci s dvěma muži, kteří domnělého pachatele ráno v obci zahlédli.

Všecky tyto výpovědi Chrudimského byly buď úplně nebo alespoň částečně potvrzeny svědky až právě na ty, které se týkaly noci z 8. na 9. prosince a dopoledne 9. prosince, tedy na dobu nejdůležitější. O těchto nejdůležitějších okamžicích Chrudimskému veškeré alibi naprosto selhalo, odmyslíme-li jedinou výpověď jeho ženy, pro kterou je Chrudimská ostatně stíhána žalobou. K této jediné žalobu podporující okolnosti přidružuje se ovšem i závažná výpověď dvou občanů popovických, kteří dne 9. prosince ráno potkali

daleko bydletí od místa, kde zamýšlel spáchatí loupež.

Pátráno tedy po blízkém okolí. Četnictvo vyptávalo se v každé vesnici, v každé osamělé chatrči, podle udání oloupených dívek vyličující a popisující vraha a lupiče.

Konečně přišli četníci i do vsi Dagneux, kde vyzvídali u jednoho domkáře.

Lid ihned se kolem nich hromadil a zrak jejich nasvědčovaly, že četnictvo je vrahu na stopě. Nejprve se nikdo neodvážil učiniti četníkům udání. Taková hrůza pojala lid.

„Muž se zaječím pyskem, nevelký, ale složitý,“ ozvalo se davem a bezděky obracely se zraky všech k nedaleké, o samotě stojící chatrči.

„Dumollard!“ pravil kdosi. Po vyslovení toho jména na všech tvářích jevil se patrné zděšení a mnozí ihned ustoupili do obydlí zpět.

„Není doma,“ prohodil jiný. „Neviděli jsme ho již po několik dní. Mešká velmi často mimo dům a vrací se obyčejně v noci.“

To prozatím postačilo. Vůdce stíhatelů si umínil, že prozatím od stíhání ustane, ale z okolí se nevzdálí. Chtěl prohledatí byt Dumollardův v noci, avšak již za dne dal jej pilně střežiti.

Obával se, že by mohl mítí společníky, kteří by jej záhy varovali. Bylo to ovšem zbytečno, jak se později ukázalo.

(Pokračování.)

již v minulém procesu byli odsouzeni a kteří od prvopočátku vypovídali pravdivě i shodně s vyšetřenými okolnostmi, takže doznání toto bylo žalobě vodítkem k případům dalším. Egoismus a touha po majetku, která obžalované zachvátila, byla veliká — dokazuje to markantně případ současný, dosvědčují to procesy minulé i budoucí, o kterých porota v příštím období bude rozhodovati. Někteří obžalovaní uváděli: „Viděli jsme, že bohatí vyhořeli a postavili si stavení nová — udělali jsme to také tak.“ V tom zřejmě, do jaké míry až ziskuchtivost a touha po majetku zacházely a že obžalovaní neštítili se ani zločinu. Jeden z nich povídal: „Byl jsem šťasten, pokud jsem nepřišel do Hradčan...“ a z toho jest patrné, že paličství, zde zahnížděné, působilo přímo epidemicky.

Státní zástupce přechází pak k právnímu výkladu žalovaných činů, zejména k žhářství, jímž ohrožen byl majetek sousedů, a uvádí zjištěné případy, načež promlouvá zevrubně o jednotlivých obžalovaných. V závěru své řeči oceňuje státní zástupce trpělivost a zájem poroty o současný případ a žádá, aby jako v případech předchozích, i v tomto bylo rozhodnuto zcela spravedlivě.

Následovaly projevy zástupců soukromých účastníků, totiž pojišťoven, dra Friše a dra Vorla, kteří pádnými slovy dovozovali, jak zločinné bylo jednání obžalovaných. „Pět let na Královéměstecku řádila paličská epidemie, po pět let drželi tito lidé úřady v šachu tak, že se nevědělo, kdo jest vinníkem. Byly zde příznivé zkušenosti z četni-

FEUILLETON.

Zmizelé dívky.

(Ze starého soudního procesu.)

(Pokračování.)

Nadešla noc. V domku Dumollardově bylo úplně ticho a zdálo se, že neměská tam ani živé duše. I žena Dumollardova po celý den nevyšla z obydlí.

„Bude doma sama,“ pravil lid. „Neboť není-li doma muž, nerada vychází. Ostatně jest možno, že spatřila četníka, nebo, že neobyčejný ruch v dědině ji zastrašil. Ze vsi však nevyšla.“

Když se setmělo, četníci se přiblížili k domu. Posud bylo ticho. Okenice byly zavřeny, aniž by kdo čeho pozoroval.

Zaklepáno na dveře. Nikdo se neozýval. Zaklepalí tedy silněji.

„Otevřte!“ pravil vůdce.

Po chvíli bylo slyšet kroky. Někdo odstrčil závoru. Dveře se otevřely a četníci spatřili vyzáblou ženu, jež držíc kahanec v ruce s vyděšeným zrakem hleděla na pozdní návštěvu. Byla patrně překvapena a tedy zajisté ničeho netušila.

„Kde jest váš muž?“ tázal se vůdce.

„Leží již,“ odpověděla hlasem nejistým.

„Musíme s ním mluvit, vedte nás k němu.“

Žena neodpověděla, vedla nevíтанé hosty do komory.

Dumollard polo oblečen stál u lůžka. Zaslých rozhovor a vzhopil se. Zrak jeho mžikem zatěkal kolem, pak upřel jej k zemi.

ctva, ze soudů, kde propadl-li někdo do rukou spravedlnosti, byl opět propuštěn, a hlavní věc, totiž příkladné potrestání, scházelo. Namane se otázka, že jest nemyslitelné, aby takto rozvětvené paličství, všeobecně v dotyčných obcích známé, bylo udržováno v tajnosti, ale příkladem, proč tomu tak bylo, jest zde starosta obce František Louda, tchán řemeslného paliče Hořáka, starosta, který o všem věděl, ale který nehnul ani prstem, neřekl nic, ničemu nezabránil...“ Rozebírají jednotlivé markantní případy, uvádějí, že pojišťovny vyplatily zde více než pět milionů korun a věcným závěrem o důležitosti pojišťoven jakožto důležité složce národohospodářské vyrazí zdánlivě obhajobě, která se chystala na útoky proti pojišťovnám, zbraň z rukou.

Obhájce obžalovaného Hejzlara a Jiránka, dr. Zítek, starý právní praktik, míní, že znalci se mýlili a uvádí řadu případů, kdy se jednalo o omyl znalců a kdy žalovaný byl odsouzen neprávem. Polemisuje s výroky žaloby a soukromých účastníků, vytýká, že byl celek přehlédnut, poněvadž bylo zacházeno do podrobností a jednotlivostí. Zmiňuje se o mentalitě obžalovaných, šířeji promlouvá o celém požáry zamořeném okrese a pak se věnuje vřelě obhajobě svých klientů.

Dr. Kosinka z Králové Městce, jako obhájce Matějkův, dovozoval obšírně, že u jeho klienta nebyla splněna skutková podstata zločinu žhářství na cizí věci, tudíž ani na podvodu vymáháním pojistky, vystavené osobě jiné. Stejně odmítal, že Matějka by dal

I on byl překvapen. Vypadal vsuktu hloupě — a nikdo by z jeho vzezření netušil, že zde stojí zchytralý padouch.

Vůdce četníků jej ihned oslovil otázkou:

„Kde jste meškal v noci dne 26. května?“

Dumollard cosi zamumlal, pohlížel na ženu a opět klopil zrak. Neodpověděl.

Tázali se jeho ženy. Ta počala cosi jektatí, nebylo jí ale rozumět.

Teprve na přísný rozkaz odpověděli oba najednou, avšak každý něco jiného, právě opačného.

Bylo patrné, že nebyli na nic připraveni.

Počalo prohlédávání. Nalezeno množství ženského oděvu a jiných věcí, které pocházely patrně z loupeží Dumollardem spáchaných.

K otázkám, kde ty věci vzal, odpovídal Dumollard rozpačitě, nebo mlčel.

Mezi věcmi bylo mnoho vaků, krabic, plátna, šatů jiných drobností, jakých užívají jen ženy. Na mnohých lpěla dosud krev.

Nalezeno též přes deset párů podvazků, jež lišily se od sebe barvou i podobou. Zajisté náležely někdy tolika osobám, kolik párů jich bylo.

Dumollard byl ihned zatčen a odveden. Ženu jeho ještě nezatkli, ale dali jí přísně střežiti.

Při další prohlídce bytu bylo ještě nalezeno množství věcí poschovávaných. Žena Dumollardova je odklidila a ještě za prohlídky byla překvapena, když některé věci uklí- zela.

Nyní jí zatkli také.

Při výslechu učinila různá doznání.

podnět k požáru u Vejra a Černého a v závěru své řeči žádal za sprostění klienta, ježto tž prý nedopustil se činů, ze kterých je žalován, a z činů, jichž se dopustil, žalován není.

Vrch. r. v. v. R. Winter se stránky psychologické rozebírá duševní stav venkovského člověka; na něhož působí bída. Dotýká se i válečné demobilisace a míní, že obžalování nejednali v normálním stavu, že podléhali davové sugesci, že byli infikováni nákazou žhářství v kraji tolik rozmnoženou. Uvádí na přetřes doznání bratří Hořáků, jež obhajuje, a žádá porotu za posuzování pokud možno nejmírnější.

Obhájce žalovaného Dobřichovského dr. Winternitz tvrdí, že u jeho klienta žalovaný zločin žhářství postrádá jakékoliv právní podstaty a že by se mohlo nejvýše jednati o podvod. Dovolává se svědeckých výpovědí, z nichž uplatňuje pro svého klienta nejpříznivější okolnosti, žádá za jeho osvobození a praví: „Soudcové z lidu, bejte zřetel na to, že soudíte bídu, otce tří nezaopatřených dětí, člověka, který má tu nejlepší pověst — a odpovězte na dané vám otázky záporně.“

Dr. Zenkl, obhájce žalovaného Pišy, dovolává se svědectví vrch. r. Svobody, který označil žalované jako lidi nešťastné, a míní, že jeho klient jest nejnešťastnější, neboť podlehl svodům svého zaměstnavatele, který mu nařídil, aby Hořákovi odevzdal peníze. Obhájce praví, že Piša má nárok, aby milostivě jeho vina byla posuzována; byl legionářem, z-

skal vyznamenání a slibuje vděčnost za to, bude-li jeho vina spravedlivě posouzena.

Dr. Cvach a dr. Freiburger rovněž dožadují se mírnějšího posuzování viny svých klientů, poněvadž netřeba svalovati vinu jen a výhradně na žalované, aniž by se uvážily druhé závažné okolnosti, jichž v daném případě jest ve více mnoho.

Dr. Jar. Mellan, který hájil již v předchozí serii žhářů, obhájce obžalovaných Černého, Adamce a Hájka, pronesl téměř hodinu trvající a s napjatou pozorností vyslechnutou řeč. Úvodem v ní vysvětloval, proč že tento případ byl přikázán porotě. Poroty vznikly z rozpaků zákonodárných, z doznání malomoci práva psaného. Případy porotám svěřené jsou odňaty liteře a přiděleny duchu. Soudce z povolání je vázán právem psaným — porotce právem přirozeným. Ocitoval si Dostojevského, že logika má tři, nejvýše čtyři formulky. V praxi je jich však bilion. Soudce z povolání má jen tyto formulky — zákon, paragraf — porotce onen bilion možností. Trestní zákoník podobá se mydlářskému krámu onoho legendárního mistra, který si rozškatulkoval celý závod. Totof jest mýdlo, totof jsou svíčky. Právě tak v zákoníku: totof jest vina a totof jest trest. Psané právo generalisuje — přirozené specialisuje.

Není rozhodný čin — nýbrž člověk. Ten pak jest produktem výchovy. Také věčný styk s nevděčnou zemí — která podle slov Písma plodí nejčastěji bodláčí a hloží — tu zatvrzuje povahu. Přirozená touha po lepším svádí na cestu zločinu. Tato výchova byla harmonicky

„Můj muž,“ pravila, „přináší tyto věci již skoro po osm let domů. Přišel-li v noci domů, hodil mi je. Tázala-li jsem se, kde to vzal, odpověděl: Vzal jsem to jakémus děvčeti. A někdy doložil: Zabil jsem jí a nyní ji půjdu zahrabat. Zatím očisti věci od krve. Někdy přinesl i peníze, skvosty, také stříbrné hodinky.“

Dumollard tvrdošijně zapíral. O věcech i vyznání ženině nechtěl ničeho věděti.

„Nevím, kde to vzala — neřekla mi o tom ničeho — snad jí to někdo daroval.“

U soudu představili mu Marii Pichonovou. Poznala jej ihned.

Přistoupila k němu směle a pozdravila jej: „Dobré jitro, pane Dumollarde!“

Dumollardem to nepatrně škublo, avšak ihned se vzpamatoval. Tváře se velmi přívětivě, pravil skoro prostoduše:

„Aj hle, ubožátko! Jste vy to? Ano, i vás jsem zachoval. Beze mne byli by vás ti vousáči — hehehe!“

Při tom se pokrytecky usmíval. Abychom vysvětlili jeho slova, musíme sledovati průběh výslechu.

Nejprve zapíral Dumollard tvrdošijně. Že by byl někoho zavraždil, jak žena tvrdila, rozhodně popřel.

Avšak žena jeho udala i místo, kde ženskou mrtvolu zahrabal; soud dal jej tam dovésti. Mrtvola byla nalezena a jemu ukázána.

„Neznám té mrtvolu,“ odpověděl. „Já jsem ji sem nepřivlékl — co mi po tom.“

„Ale vždyť si mi to sám řekl. Přiznej se jen těm pánům.“

„Neřekl jsem ti ničeho, ty lžeš!“ okřikl ji.

Zavřeli oba do jedné cely a dali je pozorovati. Hovořili mezi sebou nejprve o věcech lhosejných. Tu však se Dumollard rozdurdil a pravil:

„Hanebnice, cos to učinila? Kdybych chtěl tolik mluvit jako ty, zbavili by tě hrdla, jako to učiní mně.“

„Upokoj se,“ odpověděla ona. „Vědí sice již mnoho, ale více se nedozví.“

Konečně nabyl soud ještě jiných důkazů. Přišli lidé, již vydali svědectví, že vidali Dumollarda často na železnici Lyonsko-montluelské aneb na místech osamělých, po každé v průvodu ženské, jež pak pojednou zmizela. Příbuzní zmizelých poznali mezi věmi Dumollardem naloupenými mnohé, jež náležely kdysi jejich nešťastným příbuzným; několik ženských mrtvol bylo i v okolí vyhrabáno.

Oběti, které spárům jeho unikly a útekem se spasily, poznaly jej ihned. Nyní ovšem nemohl tak hrubě a nemotorně zapírat.

Sestavil si však jinou výmluvu.

„Před osmi léty,“ pravil, „sešel jsem se na železnici s vousatými muži ze Ženevy. Ujednali se mnou, abych jim do okolí montluelského přiváděl mladé ženštiny. Slíbili mi velkou odměnu. Svčil jsem k tomu, a k jich rozkazu přiváděl jsem mladá děvčata i ženy. Tito vousáči každou ženu, která jim neuprchla, zprzlini a pak zavraždili. Věci, skvosty a peníze zavražděných aneb uprchlých dali mi za odměnu. Neznal jsem žádného z nich. Ti vousáči jsou tím vinni, já za to nemohu. Že jsem jim přiváděl holky, což je to něco zlého? Dě-

a katastrofálně dokončena válkou, jež zvrátila morálku. Před válkou zavírali falšovatele potraavin a za války falšování bylo zákonem předepsáno. Za války zavírali opět ty, kdož nefalšovali. I smrt zevšedněla. Za míru obyčejný funus vzrušil celý kraj. Za války i ti, kdož nesnesli pohled na umírající zvíře, klidně usínali v zákopech uprostřed rozkládajících se lidských mrtvol. Nejen za války, ale i po válce mravy zesurověly. Změnila se jen otázka peněz. Kdož přijímali — nyní vydávali. Daňovou amnestií vystřídal daňový útisk. Člověk inklinuje k prachu. Jen bezvadností charakteru pozvedá se s prachu země. Obžalovaní zapalovali chalupy jako bramborové ohníčky na strniskách. K vině je potřeba v první řadě plného vědomí. Že ho tu není, dokazuje předně znatel tamního kraje rada dr. Svoboda, který jako soudce i jako svědek slyšený potvrdil, že tito lidé nejsou si vědomi dosahu tohoto činu. Jsou zaostali, svedeni, pobloudili. Dále zdánlivá otrlost dokazuje právě necitlivost mravní, nikoliv zločinecký sklon. Požáry byly objednány jako kalhoty, mluvilo se o nich zcela veřejně, kde kdo byl v ně zasvěcen. I špatné příklady svádějí. Řada chudáků si pomohla k novému stavení a k jakémusi kapitálku, jež nelze poctivou prací vydělat z tamní jílovité země. V druhé části své řeči cituje dr. Mellan kriminalistu Lamasche: „Člověk je tím méně vinen čím méně je v jeho trestném činu jeho vlastního já!“ Trest jest jen spravedlivou odplatou za vinu. Spravedlivá odplata jest odplata úměrná vině. Na to v efektní řeči dokazuje, že dosavadní muka žalovaných jsou postačitelna. Od založení

lají to jiní také. Což pak ti „neznámí“ museli právě dívky vraždit? Zachovala-li se která z těch holek na živu, nu pak má jen mně co děkovati, já ji zachránil, ač jsem od těch neznámých vousáčů utržil dosti výčitek a výbrůžek.“

Tak prý zachránil i Marii Pichonovou. Na svých výpovědích setrval nyní po vyšetřování.

Jest to skoro víře nepodobné. Mnohý si pomyslí, že jen největší hloupec mohl by se kojiti nadějí, že touto hloupě vymyšlenou bajkou by mohl ujít trestu smrti. A k tomu se o Dumollardovi pravilo, že vyniká důmyslem i jakýmsi vzděláním mezi sobě rovnými, o čemž promyšlené loupeže i vraždy vskutku vydávají svědectví. Ovšem nesmíme zapomenouti, že ve Francii v některých krajinách lid venkovský nemá nijakého vzdělání.

Jakmile vymyslí si bajku o vousatých neznámých, nechtěl se této výhodné výmluvy (jak on se domníval) již vzdáti, a při každém nově odhaleném zločinu opětovně svůj výmysl o vousatých neznámých, jak je ustavičně nazýval. Jen z rozkazu těchto neznámých vousáčů jednal, jim přiváděl aneb chtěl přivésti děvčata — jiného ně neučinil.

Obětí bylo vyšetřeno patnáct; šest bylo nejprve ohavně zprzněno jím samým a pak zavražděno; devět zachránilo se útekem.

Kolik jich zničil ještě mimo tyto, nebylo vyšetřeno — on se k ničemu nepřiznal.

Některé z nich zde uvedeme:

(Pokračování.)

požáru jsou stíženi strachem, neboť strach jest nemoc špatného svědomí. Pouhá helma četníkovy ve vesnici musila po každé rozechvět nervovou soustavu vinníků v zoufalství, Pak následuje vyzrazení — nejistota jest zaměněna strašlivou skutečností. Dr. Mellan končí takto: Pusťte obžalované tam domů, kde je dnes po nich pusto a nevlídno jako v umrlčí komoře. Tam domů, kde všechno čeká. Nejen rodina. I ta nemá tvář. Od toho Vořecha, který se schlíplými slechy sedí na dvoře před boudou, až do těch němých tváří ve stáji, které neustávají ohlížet se k východu, nejde-li už ten jejich hospodář. Propustíte-li je z obžaloby, vrátí se domů s přísahou, že v celém životě ani krokem nesejdou s cesty zákona.

Pak jako poslední přichází ke slovu obhájce agrárního starosty Loudy, známý advokát dr. Bas. Zeela odlišným způsobem od ostatních obhájců přidržuje se výsledků průvodního řízení a praví: Není třeba, abych se dovolával soucitu poroty, ani abych vás unavoval básnickým přednesem; stačí, když zůstaneme u suchých výsledků průvodního řízení. Tímto průvodním řízením jest jasně prokazováno a prokázáno, že obžalovaný bývalý starosta nebyl paličem, že ani při jednom požáru činně ruky k dílu zhouby nepřiložil, že také ani halčře odměny ani zisku od nikoho nepřijal. Proč by byl sváděl někoho ke zločinu, z něhož neměl nejmenšího prospěchu a jehož provedení znamenalo by pro něho zkázu mravní i hospodářskou? My slyšeli, jak královéměstský soudní rada vydával nejlepší vysvědčení obžalovanému starostovi, jak o témž prohlašoval, že vždy pracoval ruku v ruce s úřady, a totéž nám osvědčoval četnický strážmistr Semrád. František Louda při svém výslechu uvedl, že vším jeho neštěstím jest, že vloudil se do jeho rodiny František Hořák, jenž mu svedl dceru a jenž jej připravil nakonec na lavici obžalovaných. Obhájce končí slovy italského sociologa Ferriho a praví: „Nemůžete odsouditi toho, jenž toliko shlukem nezaviněných okolností byl přiveden na lavici obžalovaných.“

Na to předseda líčení dvorní rada dr. Knobloch ve stručném sic, ale právnický vysoce hodnotném a jádro procesu úplně vyčerpávajícím resumé shrnul veškeré výsledky průvodního řízení a dav zákonná ponaučení porotě, odevzdal jí spisy a vyzval ji, aby se odebrala k poradě.

Čekalo se, že porada zabere celý den. Ale porota si pospíšila a již za šest hodin vrátila se z poradní síně, aby ústy zvoleného vrchního porotce, tajemníka a spisovatele Břetislava Ludvíka, ohlásila svůj verdikt. Byl více než milosrdný. Pokud porota uznala obžalované vůbec vinnými, uznala jen na podvody způsobené oproti pojišťovnám, zamítuvši u všech obžalovaných většinou hlasů otázky na žhářství. Radu obžalovaných vůbec osvobodila.

Po přečtení verdiktu porotců odebral se soud k poradě o trestech a v úterý o půl 6. hod. večerní vynesl tento rozsudek:

Zločinem nadřzování zločincům (tím, že nepřekazil vypalování usedlostí, ač o nich vě-

Poljanku pomalu, až najednou vedle lesíku Surovice se vyřítil na něho neznámý muž, udeřil ho kamenem do hlavy za ucho a do tváře a nechal starce ležet na zemi, vytrhnul mu před tím peněženku. Uprchl k Myjavě. Starce se za chvíli probral a u prvního obydlí ho omyli. Na útočníka se nepamatoval a věc oznámil četníkům.

Prvé dny se nemohlo přijít na pachatele, až později si vzpomněli občané z Myjav, že Sládek toho odpoledne přiběhl odněkud celý udýchaný do hospody Vránovy a byl prý také u nějakého advokáta, krátce šlo mu o to, aby mohl dokázat, že toho odpoledne byl v Myjavě, když byla loupež provedena. Bylo také nápadné, že Sládek na kopanici v hospodě při zábavě jen tak rozhazoval peníze, platil kdekomu, ačkoliv bylo známo, že je v nouzi. V úterý nato byl pak zatčen. Četníkům se zprvu zdráhal přiznat, ale později se přiznal, tvrdě, že on i Kňazský byli opilí.

Sládek pro tento svůj čin byl postaven na podzim před bratislavskou porotou a osvobozen. Bylo nařízeno nové projednávání, ježto porotci na skutkovou otázku, zda čin provedl, zodpověděli záporně, ačkoliv se žalovaný sám k činu přiznal.

Nyní zasedl Sládek znovu před porotou a po otázkách předsedy dra Hoffmanna se celkem přiznal. Tvrdí pouze, že Kňazského ne napadl kamenem, nýbrž pěstí.

Když byl vyslýchán poškozený 72letý Kňazský, potvrdil on i lékařské svědectví, že úderý byly způsobeny tupým, tvrdým předmětem.

Svědectvy pak bylo zjištěno, jak „chytře“ snažil se Sládek opatřit si alibi. Když přišel

do Myjav, šel k advokátovi Deutschovi, u něhož byli zaměstnáni jeho švagrové Babíneci. Ti zpozorovali, když Sládek vběhl, jak je zadýchan, červený v obličejí a vložku na krku měl prý také v nepořádku. Když vyšli od advokáta a již zatím zvěst o loupeži se rozšířila, Sládek vyzval Babince, aby se vrátili k Deutschovi, by jim potvrdil, že v době, kdy byla loupež provedena, byli u něho. Pak se rozešli a když Sládek přišel domů, dal si oholit vous a z uloupených peněz 500 Kč utratil do úterý, kdy byl zatčen. Zbytek měl uschován v chlévě a vrátil jej Kňazskému.

Po poradě odpověděli porotci na skutkovou otázku a na další tři kladně a proto byl žalovaný odsouzen do žaláře v trvání jednoho roku a ke ztrátě volebního práva na dobu tří let. Obžalovaný trest přijal.

*

Loupežná vražda pro 38 Kč.

Dne 31. srpna 1925 večer přišel Jan Bartalovič do hostince Pavla Palla v Myjavě, usedl stranou ke stolu, poručil si pivo a za chvíli přišel Pavel Gašpar. Zasedli za jeden stůl a bavili se spolu. Každý vypil ještě jeden čaj a když přišel do hostince cikán Donáth, dali si od něho vyhrávat a k písním si popovídali. Cikánovi zaplatili, ten jim ještě hrál, oba vypili ještě po pitvě a bylo po půlnoci, když z hospody vycházeli. Z hospody je vyprovázel zvuk houslí cikána Donátha, jenž cítil peníze, nechtěl jich tak lehce pustit. Hostinský jen ještě slyšel, jak přestal cikán hrát, zahmán asi oběma.

Druhého dne ráno o půl 6. šla četnická

„Ale vždyť byly ty věci od krve, když jsi je přinesl domů,“ podotkla jeho žena při výslechu.

„To není pravda,“ zapíral on.

A přece uplynulo po této vraždě sotva osm dní, a již novou obět zavedl do téhož lesa.

Téhož dne (25. února), kdy odešla s ním Marie Badayova, byla tímtež způsobem, jako jiná dívka, Marie Kurtova, v Lyonu sloužící, oslovena jakýmsi venkovanem, asi padesátiletým, jenž měl jízvu na borním retu. Nabízel jí službu. Přijala nabídku jeho, ale nemohla odejíti dříve až po osmi dnech, tedy 4. března v neděli.

V určený den přišel venkovan; než dívka zzelelo se její přípovědi, dovedla jej ke své známé, Olympii Alubertové. Tato, již vysoká mzda (250 franků ročně) lákala, šla s ním ochotně.

Jeli spolu po železnici ženevské. Když se stmívalo, vystoupili z vlaku poblíže vesnice Tramoyes, kde ji venkovan vedl do lesa montaverského, v němž před osmi dny Marie Badayova byla zavražděna; než Olympii provázal strážný duch. Samota lesní, večerní soumrak, jakož i odporný zevnějšek jejího průvodce vzbudily v ní nedůvěru i obavu; shlédnuvši nablízku obydlí, pravila muži ji provázajícímu, že dále nepůjde a v témže okamžiku rozběhla se k domu, který viděla. Tak se zachránila.

Průvodce její byl Dumollard. Obě dívky,

FEUILLETON.

Zmizelé dívky.

(Ze starého soudního procesu.)

(Dokončení.)

Dne 25. února 1855, v neděli, vystoupila služka Badayova, která sloužila u jedné rodiny v Lyonu, pojednou ze služby, udávajíc svému panstvu, že venkovan jakýsi nabídnul jí službu u rodiny měšťanské v okolí lyonském, kde obdrží 200 franků ročně. Venkovan učinil ale podmínku, aby ihned s ním šla. Dne 28. února našli myslivci v lese montaverském mrtvolu mladé ženy, zkrvácenou a zohavenou, na hlavě šest hlubokých ran, které učiněny byly ostrým nástrojem. Mrtvola byla celá obnažená — nablízku ležel kapesník, čepeček z černého tylu, límeček na krk, kousek modré stužky a střevíce — všecky věci byly krví potřísněny. Podle nich shledáno, že mrtvola nalezená je totožná se služkou Badayovou. Dumollard byv vyslýchán, opět se vytasil s povídkou o neznámých vousáčích.

„Ano, je to Badayova,“ přiznal se. „Voušatí cizinci dali mi rozkaz, abych jim nějaké děvče přivedl. Vylákal jsem tedy Marii Badayovou do lesa montaverského a odevzdal ji neznámým; jak s ní pak naložili, nevím — není mně nic do toho.“

Že u něho ještě po sedmi letech některé věci zavražděné dívky byly nalezeny, omluvil hostejně: „Ty věci darovali mi oni neznámí.“

pochůzka a na cestě z Myjavy na kopanici Smetanův mlýn, mezi kolejemi hlinité polní cesty ležela nahá mrtvola neznámého muže s rozdrčenou hlavou. Četníci ihned počali pátrat a zlé tušení manželky Bartalovičovy se splnilo, když v zabitém poznala svého muže. Zvěst o vraždě se rychle rozšířila, záhy přišel na četnickou stanici hostinský Palla, obšírně vypověděl o podivném chování obou svých hostů, potvrdil, že od něho vycházeli strážliví, ježto vypil každý jen dvě sklenice piva a jeden čaj. Četníci se ihned odebrali k hospodáři, u něhož byl Gašpar jako čeledín zaměstnán a hospodář nevěděl o svém sluhovi nic. Dali se do hledání a když v seníku rozhrnuli vrstvu sena, našli tam schovaného Gašpara, zahrabaného v seně obličejem dolů. Když byl otázan, vyjeveně vyskočil a tu se objevilo, že i Gašpar je úplně nahý. Ruce měl ještě zakrvácené a vedle něho ležely jeho vlastní šaty a šaty mrtvého Bartaloviče a v nich uloupených 37.90 Kč.

Byv zatčen, vypověděl Gašpar četníkům, že když vyšli z hostince, s počátku prý šli pokojně, pak se začali hádat a nakonec to došlo tak daleko, že Bartalovič vytáhl na něho nůž a chtěl ho probodnout. Na toto jeho tvrzení se ho četníci tázali, proč mu tedy sebral šaty a peníze. I hostinský tvrdil, že Bartalovič Gašparovi platil. Nepodobá se tedy pravdě, že by ho chtěl probodnout. Žalovaný udával, že by na životě ohrožen, bránil se tím, že chytil kámen a počal jím tlouci druha a tvrdil, že byli oba opilí a dobře si nepamatuje vlastně, proč a jak k tomu přišlo.

Na počátku porotního líčení podal však obhájce žalovaného dr. Bařinka návrh, aby

Alubertová i Kurtová poznaly jej ihned a řekly mu to směle do očí.

„Nikdy jsem vás neviděl,“ pravil. „Obě lžete!“

Podobně v září téhož roku (1855) přemluvil mladou služku Josefínu Charlettovou, skoro za stejných poměrů, aby s ním šla do služby, že dostane lepší mzdu. Dívka šla. Dlouho bloudili nocí a rolemi, až konečně zachvácená strachem, dívka se vyjádřila, že dále nepůjde, načež dostalo se jí přístřeší v blízkém dvoře. Dumollard i to vše zapřel.

„Ty holky se proti mne spikly!“ pravil nevrle.

Zapíral dále, i když dostavily se k soudu ještě čtyři jiné dívky, které podobným způsobem vylákal a jež uprchly jeho spárům, než mohl provést svůj záměr. Všechny mu to řekly do očí; on však zcela klidně, obrátiv se k předsedovi soudu, podotkl: „Hledte, pane presidente, že je to spiknutí!“

Toto vše událo se v letech 1855, 1858 a 1859.

Pátá dívka, Aloisie Michelova, přivedla jej poněkud v rozpaky svou neohrožeností. Lidé ji viděli (30. dubna 1860), kterak s jakýmsi venkovánem opouští město. Šla s ním dlouho, přivedl ji na osamělé stezky. Když řekla, že je unavena, usedl její průvodce na pařez a pobízel dívku, aby přisedla k němu.

„Tázal se mne pak,“ pravila při výslechu, mám-li peníze. Ale při tom se na mne díval

byl žalovaný duševně prozkoumán a odevzdán klinice prof. Myslivečka v Bratislavě. Obhájce ve své řeči vyslovil podivení, že může být vůbec žalován člověk, jenž počal mluvit teprve, když mu bylo devět let a mimo to utrpěl za války strašný mozkový obřes; Gašpar patří prý mezi lidi duševně choré. Žalovaný byl prý ve válce jako námořník a když byl před Bělehradem na lodi, lodní vlečka naběhla na minu a loď byla vyhozena do vzduchu. Žalovaný při té nehodě sám vyvázl živý a vyhozen byv do povětří, spadl zpět do trosk.

Soud po poradě návrhu obhájce vyhověl a líčení bylo proto odročeno.

★

Otcovrah.

Due 6. srpna 1925 pozdě večer byla v Bratislavě objevena vražda, kterou spáchal s neobyčejnou bezcitností 18letý Eugen Kadlečík s dvěma najatými společníky, 24letým Michalem Tománovičem a 23letým Karlem Daljakem. Příšerný zločin, jeho provedení, příčiny a důvody jsou typické pro dnešní poměry u mládeže vůbec. Rodiče vrahovi mu odepřeli dáti peněz na hyění a on neváhal při nahodilém setkání zjednat si pomocníky na odstranění svých dobrodinců, nevlastního otce a vlastní matky, kteří se o něj pečlivě starali. Nevlastní otec František Hartman byl prokuristou Slovenské pojišťovny a oženil se r. 1920 s Hartmanovou, která byla rozvedená a měla syna Eugena Kadlečíka. Syn působil svým pěstounům nemálo starostí. Od mládí byl nezbeda, do první třídy gymnasia chodil dva roky a když se nechtěl učit, byl dán na

svým pronikavě odporným zrakem, že jsem na krok ucouvla. Chopil mne. Já však se mu vymkla a utíkajíc, volala jsem o pomoc. Jakýsi muž přicházel mi vstříc — k tomu jsem pospíšila a tak ušla lupičovi.“

Dumollard vyslechnuv ji chladně, pravil po chvíli: „Ano, tuto dívku jsem vzal s sebou. Tenkrát neznámí dali mně rozkaz, abych ji k nim přivedl.“

Michelova to slyšíc, zděšeně vykřikla.

„Ale, co pak chcete,“ pravil on na to lichotně. „Nezachránil jsem vás před těmi vousáči? Když jsem si usedl na pařez, neřekl jsem vám, abyste se s místa nehýbala? Chtěl jsem vás jen varovati.“

„Chtěl jste mne oloupiti o peníze!“ odvětila dívka. „Pohlížel jste na mne zrakem dábelským!“

Když bylo již tolik zločinů dokázáno a Dumollard nahlížel, že trestu neujde, hleděl aspoň výmluvou na ony neznámé vousáče docílit trestu mírnějšího. Přiznal se tedy dobrovolně, že již roku 1852 a 1853 zavedl k nim ještě jiné tři dívky z Lyonu, které oni mužové nejprv zohavivše, vrhli do řeky Rhodanu. Jména těch dívek nemohl udati, aniž mohlo být něco vyšetřeno. Mělo se za to, že si opět vymyslel pouze novou povídačku, aby zjednal více víry své výpovědi o neznámých vousáčích, ale byly u něho nalezeny věci, které nenáležely dívkám, o kterých bylo zjištěno, že staly se obětí jeho zhovadilosti.

učení do obchodu, ale nikde dlouho nevydržel. Nejraději se toulal a bavil a doma kradl peníze. Krátce před vraždou odcizil rodičům 2000 Kč, ale nebyl trestán, ježto otčím trestní oznámení odvolal. Zato se odvděčil zkažený mladík svým rodičům hrozným způsobem.

Ve čtvrtek 6. srpna večer zaslechla žena policejního inspektora Niklase, která bydlí v témž domě, jako Hartmanovi, slabé volání o pomoc. Zavolala muže a ten s domovníkem násilím otevřel dveře bytu Hartmanova. Nalezli Terezií Hartmanovou svázanou a těžce zraněnou na hlavě. V malém pokojíku pro služku našli Frant. Hartmana, rovněž svázaného, avšak zardoušeného.

Když se dostavili detektivové a policejní úředníci, udala těžce zraněná Hartmanová, že ji přepadl její syn Eugen Kadlečík ještě s jedním mužem, kterého nezná. Těžce zraněná paní byla dopravena do státní nemocnice a po jejím synovi zahájeno bylo pátrání. Bratr Hartmanové, obchodník Bodanec, se ihned vydal s detektivy do zábavního Prátru u veletrhu, kde uviděli Eugena, bezstarostně se bavícího v malém cirku. Bodanec ukázal detektivům Kadlečíka a inspektor Durec ho v zápleti zatkl a spoutal. Kadlečík, tak překvapený, nejprve strašně zbledl, ale potom se choval netečně a nechtěl zprvu ani odpovídat. Na policejním ředitelství ho podrobil výslechu vrchní komisař Kabona a tomu se přiznal, že vraždu spáchal se dvěma společníky a vyličil obšírně její provedení.

Ježto matka mu nechtěla dávat peněz na toulky, chtěl se jich zmocnit, jak již dříve několikrát učinil, násilím. Rozhodl se, že přepadne otčima i matku, sváže je, zmocní se

Jedna vražda byla přece zjištěna, ač nemohla být vypátrána dívka, jež padla jí za obětí. V listopadu nebo prosinci 1858 viděli ho lidé, že jel v průvodu mladé útlé dívky po železnici lyonské a k večeru přibyl na nádraží montluelské. Dívka mu odevzdala pokázkou na své zavazadlo, které on v nádraží přijal, ale v témž okamžiku v pisárně uložil, žádaje, aby mu bylo dovoleno, ponechat zde ty věci, až by pro ně mohl přijít. Pak se s dívkou vzdálil; kam, nikdo nevěděl. Pro vak již nepřišel. Po dívce nebylo vůbec stopy. Co se s ní stalo? Tři léta později, když byli manželé Dumollardovi zatčeni, přiznala se žena.

Podotkli jsme již, že mládež vesnická viděla Dumollarda v noci, jak se vrací domů s balíčkem. Vyslechla také rozmluvu mezi oběma manželky, kde konečně žena radila muži, aby „tam nechodil, že je to nebezpečné.“ Mluvili o věcech, které v nádraží zanechal.

Té noci pravil prý k ženě, podáváje jí balíček: „Zabil jsem holku v lesíku montmainském, půjdu ji zahrabat.“

Naznačil i místo, kde to učinil; žena vedla tam soudní úředníky. Po delším hledání vyhrabána byla mrtvola — neležela hluboko v zemi.

Byla to již pouhá kostra; lebka byla roztrhána. Mrtvola byla nahá — vrah, než ji zahrabal, svlékl jí všechnu oděv. Žena Dumollardova ukázala některé z věcí zavražděné od-

peněz a odjede do ciziny. Nechtěl prý rodičům ublížit. V zábavním koutku veletrhu se seznámil několik dní před vraždou se dvěma mladíky, kterým slíbil po 500 Kč, pomohou-li mu. Počítal, že doma je asi 5000 Kč, z nichž chtěl dát 1000 Kč oběma pomocníkům a se 4000 Kč ujetí do ciziny. Ku přepadení Hartmanových mělo dojít již ve středu 5. srpna, ale z pomocníků dostavil se toho dne pouze jeden a ten odešel, když se ho domovník zeptal, co hledá. Také ve čtvrtek ráno, kdy měli přijít a přepadnout spící manžele ještě v posteli, čekal Kadlečík na své pomocníky, ale marně. Přišli teprve dopoledne a umluvili celý plán. Před polednem přišel jeden z mladíků a Kadlečík ho ukryl na záchodě. Když za půl hodiny vyšla Hartmanová z kuchyně do před-síně, vyšel znenadání mladík ze záchodu a hodil jí na hlavu přehoz z pohovky. Kadlečík mu při tom pomáhal a chtěli Hartmanovou spoutat. Ale Hartmanová, mladá ještě a silná žena, se bránila a křičela o pomoc. Proto ji oba škrtili a odvěkli ji do kuchyně, kde ji svázali. Protože se stále vzpírala a bránila, udeřili ji několikrát do hlavy válečkem na nudle a pak přinesl nezdárný syn paličku na klepání masa, kterou udeřil svou vlastní matku několikrát do hlavy, když se chtěla z pout vysvobodit. Proto se Hartmanová rozhodla, jak později udala při výslechu, předstírat raději, že je mrtva, a ležela bez hnutí v koupelně v kaluži krve, která se jí stále řinula z hlavy.

Když odstranili matku, zavolal Kadlečík druhého mladíka, čekajícího na ulici. Čekali pak všichni tři na otčima. Když po 2. hodině odpo. přišel František Hartman domů, vrhli

cizených. Stříbrné hodinky Dumollard nosil sám.

Opět se vymlouval na své neznámé voušáče. Oni prý spáchali vraždu a věci dívčiny mu darovali. On ji k nim jen dovedl a půjčil jim svou motyku, aby jí mohli zahrabat.

Kdo byla zavražděná, nemohlo se vypátrati; vak její byl posud uložen v nádraží montluelském. Že však nebylo učiněno udání u soudu, anebo bylo-li, že soud nepátral bedlivěji, jest vskutku nepochopitelné.

Lépe vypátrán byl zločin jiný.

Mezi předměty u Dumollardů nalezenými vzbudila pozornost úředníků zelená tobolka, v níž nalezen dístek propouštěcí z nemocnice lyonské, který svědčil Marii Eulalii Bussonové. Učiněn tedy dotaz k ředitelství nemocnice. Odpověděno, že dotyčná má sestru v Lyoně. Tato vyprávěla: „Sestra má Eulalie v únoru 1861 dvakrát přišla ke mně s cizím člověkem, jenž chtěl ji najmouti jako služku na venek. Po druhé se teprve smluvili a sestra odjela s ním na venek po železnici ženevské. Měla s sebou vak a v něm zcela nové šaty. To se stalo 26. února. Pak jsem o ní neslyšela již nic. Muž, s nímž odjela, měl na hořejším retu jízvu, jak se říká zaječí pysk.“

V bytu Dumollardově byl vskutku nalezen vak s naznačenými věcmi. Vše bylo předloženo sestře Eulaliiině a ještě dvěma jejími sestrami, též v Lyoně bydlícím.

se v předsíni na něj, svázali ho drátem a uškrtili ručníkem.

Kadlečík slíbil, jak už řečeno, oběma svým pomocníkům po 500 Kč, ale nemohl svého slibu splnit, ježto našel doma jen menší částku peněz, a na oba pomocníky nepřípadlo ani 100 Kč. Vzal proto ještě různé zlaté skvosty, řetízky, hodinky, prsteny a cestovní kufřík, do něhož uložili různé šatstvo zavražděného Hartmana a s kořistí odešli. Kadlečík, který se lhostejně ke všemu přiznával, tvrdil, že se sám zavraždění Hartmana nezúčastnil, že je to dílo jeho pomocníků, kterých podle jména nezná a neví ani, kde bydlí. Věděl jen, že ve středu pracovali v přístavě a že každý dostal 50 Kč denní mzdy.

Policie ještě téhož dne začala pátrat po okolí přístavních domků a po půlnoci byl nalezen dozorce, u něhož oba mladíci, jichž popis byl částečně znám, pracovali. Dozorce věděl jen tolik, že oba pocházejí z Karlovy Vsi anebo Děvína v Bratislavě. Proto odjeli policejní úředníci autem do Děvína, tam však hledali marně. Vrátili se do Bratislavy a na Podhradí navštívili dům, kde spává mnoho nahodilých noclehářů. Když se přeptávali, upozornil je někdo, že dva mladíci, na něž se popis hodí, bydlí v nedalekém domku u kamenolomu. A tam je také našli. Oba mladíci sice zapírali, ale byli zatčeni, a když policie provedla domovní prohlídku, našla pod postelí kufřík, jenž byl uloupen z bytu Hartmanova a v němž byly odcizené šaty a skvosty. Oba byli dopraveni na policii, kde se zjistilo, že starší je Michal T o m a n o v i č, narozený roku 1902 v Biskupcích u Bratislavy, a druhý Karel D a l y a k, narozený r. 1903 v Košicích.

Všechny tři poznaly ihned předložené věci a potvrdily, že náležejí jejich sestře Eulálii.

Nyní byl přiveden Dumollard a představen oné sestře, u které podle udání vyjednával se svou obětí.

Spatřivši ho, úzkostně vykřikla: „To je on, to je ten muž, který odvedl mou sestru. Nešťastníku, co jste s ní učinil?“

Dumollard se choval zcela lhostejně.

„Neznám vás, to bude zase nešťastná mýlka,“ pravil chladně.

Když však bylo na něho stále naléháno, odpovéděl drsně:

„Zavraždil-li jsem zmizelou, tedy ukažte mně její mrtvolu!“

Nyní přivedli k výsledku jeho ženu. Ta se ihned přiznala.

„V noci dne 26. února,“ vyprávěla, „přinesl mi opět ženský oděv potřísněný krví a když jsem se tázala, kde to vzal, odpovéděl obyčejným způsobem: Zabil jsem v lesíku obecním ženštinu. Půjdu ji zahrabat.“

Pátráno v lesíku.

Po dlouhém hledání vyhrabána byla nahá mrtvola ženská.

Na hlavě bylo shledáno několik ran — laločky ušní byly roztrženy — vrah jí vytrhl náušnice násilně; v pěstech pevně sevřených bylo nalezeno trochu hlíny. Tím bylo zjištěno, že posud žila, když ji byl padouch zahrabal.

V mrtvole poznána Eulálie Bussonova.

Druhého dne dopoledne se dostavila do bytu Hartmanova soudní komise, která zjistila, že ve dveřích bytu, které vedou na chodbu, jsou rozbity tři malé tabulky skla. Rozbila je Hartmanová, když volala o pomoc. Na podlaze byly všude krvavé skvrny, při dveřích předsíně našla komise dráty, kterými byl Hartman spoután. Mrtvola Hartmanova byla nalezena v pokojíku pro služku úplně zkrvavená a svázaná drátem. Mrtvola byla odfotografována a dopravena do patologického ústavu. Byt byl zapečetěn.

Terezie Hartmanová byla ve státní nemocnici bratislavské a s počátku byl její stav velmi vážný, ježto měla 16 ran, způsobených válečkem a paličkou. Vypověděla o synovi, že kradl doma peníze. Hartman ho vydržoval, ale nechtěl trpěti jeho kousků. Svému strýci odcizil Eugen jednou větší částku peněz a utekl do Prahy, kde peníze prohýřil, byl tam zatčen a jen na žádost rodičů a strýce byl propuštěn. O jeho cynismu svědčí nejen provedení vraždy, ale i to, že když odcházel dopoledne z bytu, kde ležela mrtvola jeho otčímá a těžce zraněná matka, o níž se domníval, že je také mrtva, pískal si na schodech vesele a šel rovnou do hostince.

Všichni tři si počínali při vraždě velmi rafinovaně a plánovitě. Hned po činu odešli Tomanovič a Dojak se převléci, aby zahladili stopy na sobě.

Před porotou se Kadlečík k činu doznal, popíral však, že by byl chtěl rodiče zavraždit. Chtěl se jich jen „zmocnit“, svázati je, vybrati peníze a odejetí přes Vídeň do Francie.

Po výsledku Kadlečíkově vyslechnut byl obžalovaný Tomanovič, jenž se jevil ze

Zapírání Dumollardovi nepomohlo. Porotci nemohli ani vyřknouti: „vinen při polehčujících okolnostech,“ neboť tolik ohavných zločinů, tolikráte mu dokázaných, ani nepřipustilo, aby mu v něčem mohlo býti ulehčeno.

U jeho ženy měli ovšem porotci na zřeteli polehčující okolnosti.

Martin Dumollard byl odsouzen k smrti, jeho žena na dvacet let do pracovny.

Zmíníme se o posledních okamžicích tohoto surovce. Se svou ženou nemluvil od té doby, kdy mu byl ohlášen rozsudek.

V předvečer popravky předložena mu otázka, chtěl-li by viděti ještě svou ženu.

Byl s tím srozuměn.

Přivedli ji k němu; plakala usedavě, on však ji těšil. Pak se klidně posadil k jídlu, pravil, aby si přisedla k němu. Pojídaje s velkou chutí radil jí, aby zůstavené jí peníze si dobře uložila.

„Budeš si moci ve vazbě přilepšiti na stravě,“ doložil.

Na cestě k popravišti z Bourgu do Montluelu jevil úplnou lhostejnost, neméně lhostejně přijímal potěšující slova kněze na poslední cestě jej provázejícího. I na popravišti zachoval chladnost — jakoby duše jeho nebyla ničím dojata.

Až do posledního okamžiku jevila se jeho surová povaha.